

Jak se Andulka bála Smrký

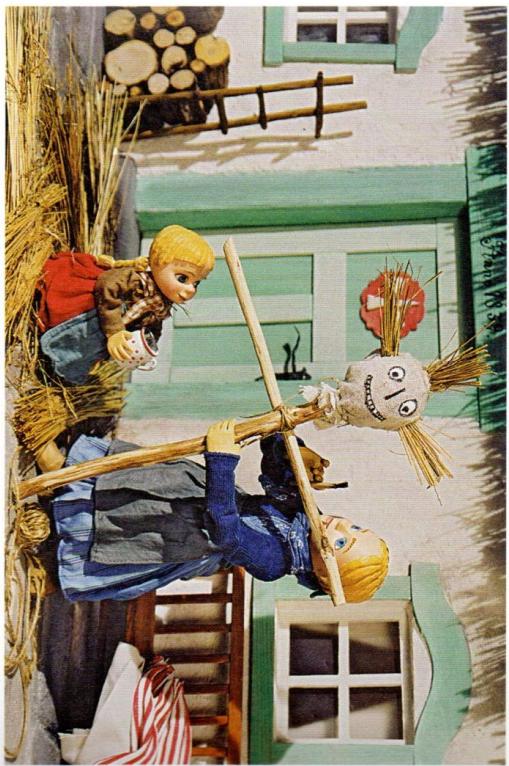
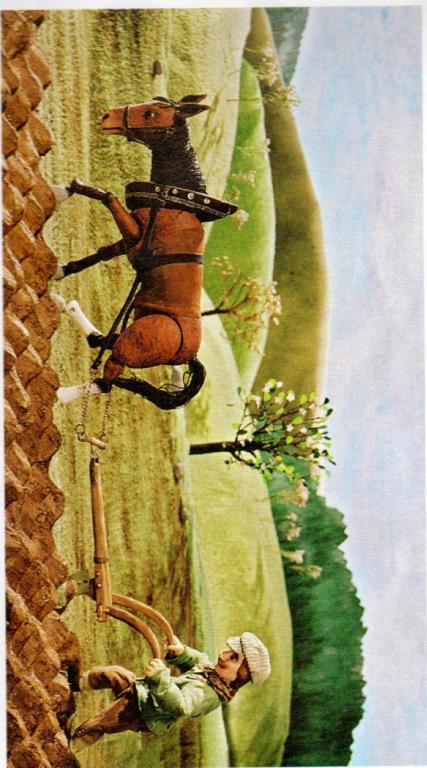

Svatý Josef s tváří milou
končí zimu plnou.

Byl měsíc březen a ZIMA pomalu končila. Sníh už roztál, ale stromy byly ještě holé. Lidé říkávali:

Na svatého Řehoře
čáp letí přes moře,
žába hubu otevře,
ledy plují do moře,
líný sedláček, který nečeře.

To tedy sedláč Vojta líný nebyl a oral pole, aby na jaře mohl zasít obilí. Vysoko nad ním přeletěl bílý čáp, který se vracel z teplých krajů, a Vojta potěšeně pronesl ke svému koníku: „Tak vidíš, Ferdo, čápi se už vracejí, za chvíli tu bude jaro. Ale se zimou bude ámen teprve tehdy, až jí děvčata vynesou ze vsi a utopí v potoce.“

Tam seděla na lavici Mařenka a svazovala provázkem dvě tyče do kříže. Vedle ní byla přehozená červená přihovaná spodnička a bílá košile. V tom se straka vyjevila. Na dvorek totiž připochodoval snop slámy a řekl přídu- šeným hlasem: „Nesu tu slámu, Mařenko. Ta je ale těžká!“

Ze snopu se vykulila malá Andulka.

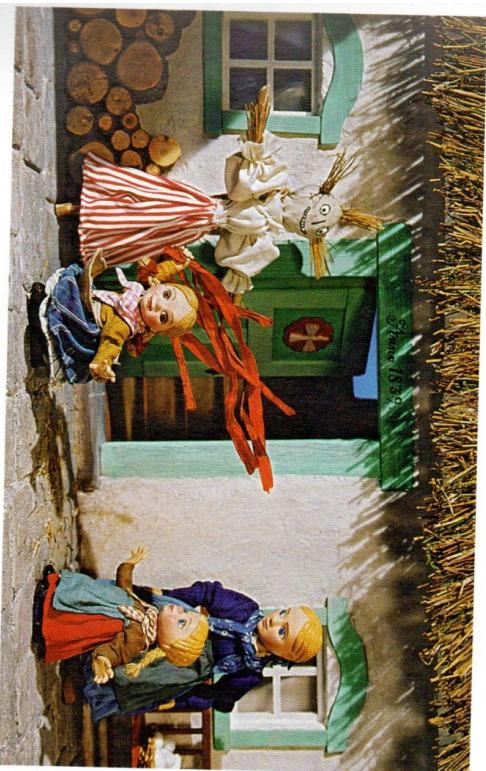
„A na co jí vlastně potřebuješ?“ zeptala se.

„Uděláme z ní Smrkú,“ pravila Mařenka.

Andulka na ni vytřeštila oči. Straka na střeše vzrušením poskočila. „Tahle Smrká, to bude jako zima, a my jína Smrtnou neděli hodíme do potoka,“ vysvětlovala Mařenka, zatímco vyráběla ze slámy Smrtce hlavu. Slámu potáhla plátnem a pak na ni namalovala oči, nos a naposled zubatou hubu. Andulka se nad tou příšernou tváří otřásla a vyhrkla: „Ju! Ale co když se jí od nás nebude chtít?“

Mařenka se zasmála.

„Jen se neboj. Pěkně si ji vystrojíme a jen co si ji vezme voda, bude po zimě.“

krku jako korále. Tu přiletěla straka a upustila slaměné panné na hlavu červený květovaný šátek, který vzala pařmámě Vojtové ze šňůry s přádlem.

„Děkujiem, Stračinko,“ poděkovala Mařenka a straka se natřásala pychou, div ze pří tom nespadla z narovnaného dříví.

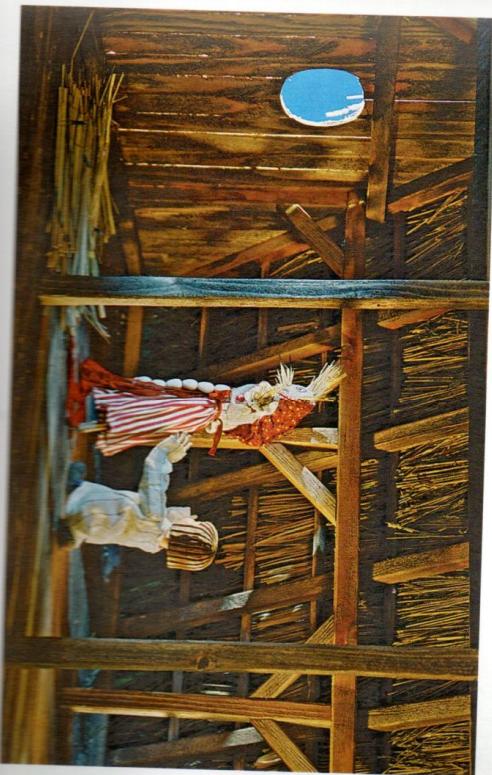
Mařenka pak uvázala Smrtce šátek a zvedla ji v celé její krásě. Děvčátka se až lekla, tak byla Smrtka hroznivá.

„A kde bude ta naše Smrtka do Smrtný neděle spát?“ zeptala se Andulká s obavami.

„Přece na půdě,“ uklidňovala ji Mařenka s úsměvem.

Nastala noc a Andulká už spala. Najednou se probudila a koukla ke stropu. Někdo chodil po půdě! Andulká se strachy schovala pod peřinu. Ve slabém světle měsíce, který nakukoval vikýřem na půdu, se tápavě pohybovala postava v dlouhé košili. Vypadala docela jako duch. Najednou ten duch do něčeho vrazil a upadl. Smrtka, která tam stála opřená o trám, se skácela a padla přímo na něj. Duch se lekl, ale ihned se zasmál a řekl klucičin hlasem: „Tys mi dala!“

On to totiž nebyl žádný duch. Byl to Honzík.

Pak Mařenka Smrtce udělala ještě tělo a ruce a oblékla té slaměné paneně přichystanou košili a spodničku. Potom přenesla ze síně ošatku s vejci.

„Ty budes péct vrdolky?“ podivila se Andulká.

„Kdepak. Ty vajíčka jsou vyfouknutý, jsou to vejendumky,“ řekla Mařenka. Po cestě přibíhala Apolenka Vojtová, mávala červenými mašlemi a už z dálky volala: „Tady jsou od naší maminky ty mašle.“

Radostně se zatočila a mašle okolo ní krásně vlály.

„A k čemu je vlastně potřebuješ, Mařenko?“ zeptala se Apolenka.

„Jó! A na co ty vajíčka?“ přidala se Andulká.

Straka na střeše si veselé pokývala hlavou, jako by věděla, na co to išechno bude, a někam odletěla.

Zpoza rohu chalupy vykoukli Honzík a Martínek.

„Pche! Chtějí vynášet Smrtku, a nic neví,“ pronesl pohrdavě Honzík.

Martínek se poškralbal na hlavě a rozpačitě přiznal: „No, to já taky nevím, čemu ty vajíčka vlastně jsou?“

„To dá rozum! Smrtce na korále,“ odpověděl s přehledem Honzík. „Jsou o jen skořápky, víš? Už se z nich nemůže nic narodit.“

Andulká mezitím navlékla vejendumky a Mařenka je pověsila Smrtce okolo

Klep, klep, ozývalo se klepání na okno. Andulkou vykoukla zpod peřiny a opatrně se podívala k oknu. Za oknem se zjevila Smrká! Příšernou tvář osvitilo sinalé světlo blesku a vzápětí se ozval hrom. Vydešená Andulkou se ukryla pod peřinu a snažila se usnout. A pak se jí zdál hrozný sen:

Smrká chodila jarní krajinou s hůlkou, a kam ukázala, tam vzlétly sněhové vločky a všechno zasyaly. Kvítky hlasem si k tomu prozpěvovala:

„Já jsem Smrká Morana,
mráz a led má hůlka zná.

Mámvu sem a mávnu tam,
strašnou zimu přivolám.“

A rozkvetlé bledulky zvadly mrazem a vítr fičel a strhával slameně otýpky z doškové střechy staříčků Koudelků a z černého mraku se sypal sníh.

Ráno Andulkou Mařence s očima navrch hlavy sdělovala: „Smrká obživila, Mařenko. Všechno okolo ní zmrzlo! A padal sníh! A Koudelkům odnesla střechu!“

„Jdi ty, drndo, to byl jen sen,“ chlácholila sestřičku Mařenku. Honzík, který snídal u stolu, se pro sebe zazubil a vážně řekl: „Taky jsem něco slyšel.“

Mařence se to nějak nezdálo, a tak se šla podívat na půdu. Jen za ní zapadly dveře, začal Honzík Andulkou strašit.

„Hüüü, hüüü, Smrká leze na střechu!“ hučel a dělal strašlivé obličeje. „Mamínko, vidíš to, Honzík mě zase zlobí,“ postěžovala si Andulkou podobizně maminky nad postelí.

Mařenka se vrátila se Smrkou v náručí a řekla: „Smrká se v noci skála a rozbila si korále. Skočte k Vojtěmu pro nový vejdumky!“

Andulkou čile vyskočila a rychle se začala oblékat.

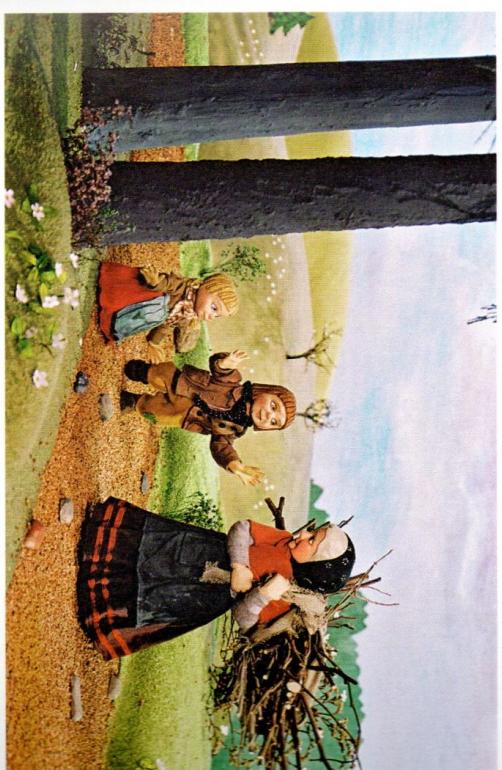
Honzík neochotně odložil snídaní a oba se vydali k Vojtěmu.

Po cestě z lesa se trmacela babička Koudelková s obrovskou otepí súčhého klestí. Andulkou s Honzíkem ji doběhlí.

„Babičko, jdeme k Vojtěmu pro vejíčka, ale vyfouknutý,“ dležitě oznamovala Andulkou.

Ty holky s tím nadělají, pomyslel si Honzík, aby na sebe upozornil, ochotně se nabídl: „Babi, já vám pomůžu.“

„No to jsi hodný, Honzíku,“ pochválila ho babička a vděčně mu naložila klestí na záda. Andulkou se ale nenechala přeúřít a vzuřeně vyprávěla: „Smrká, kterou udělala Mařenka, v noci řádila a rozbila si korále! A kam koukla, tam všechno zmrzlo! A byl strašný vítr!“

Písničku nedozpíval! Čertice totiž při honičce s Honzíkem vrazila do žebříku a děda se odporoučel k zemi. Ještě štěstí, že padl přímo na otep klestí. Koza rychle zacouvala zpátky do chlívku.

Babička přistoupila k manželovi a spráskla ruce.

„Ale Václave! To musíš skákat jako mladík? Na co máš žebřík?“

Děda vstal a mávl rukou. Všechna dobrá nálada ho přešla. Ze spravování střechy už dneska nebude nic...

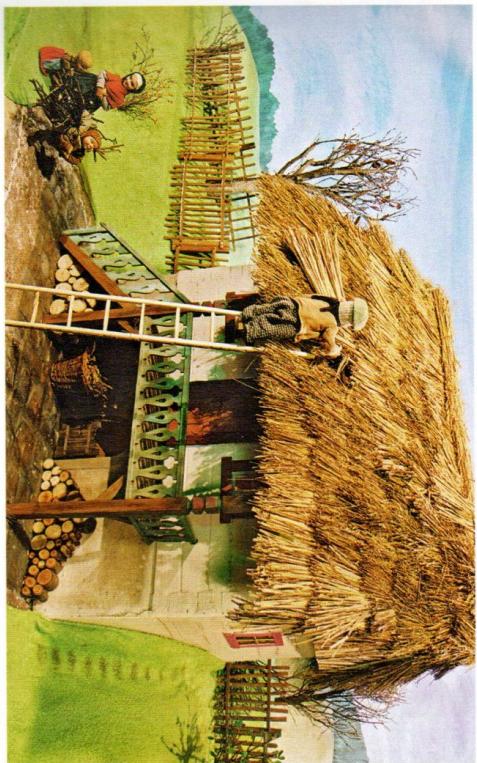
Andulka hned věděla, kdo to zavinil.

„To Smrká, babičko. Odfoukla střechu, sfoukla dědu a jaro odfoukne taky!“ vykládala.

„Neboj, však jí už v neděli hodíte do potoka,“ pravila babička.

„Tak vidiš, ty hloupá,“ posmíval se Honzík Andulce.
„A ty se moc neškleb!“ napomenula ho babička přísně. „Nebýt nás, děvčat, máte zimu na krku ještě v létě!“

Honzík s Martínkem přiběhli před chalupu Tomšů. Stála tam, opřená o zed, Smrká s novými koráky z vejendumku. Honzík ukázal na Smrkou a hrozivým hlasem řekl:

„...jo, jo. A ten vítr nám překně pocuchal střechu,“ pokývala babička vědoucí hlavou.

Tak došli k chalupě. Na žebříku stál děda Koudelka a opravoval tu děrovou střechu. Furiantsky si k tomu zpívá:

„Roztrhaná chalupa,
slunce do ní svítí,
vzkázala mně má milá,
že mě nechce mít!“

Honzík s úlevou shodil na zem k žebříku otep klestí. Tu na něj z chlívku vyrazila koza Čertice. Honzík před ní začal utíkat a Čertice za ním. Honili se okolo žebříku a nic netušící děda veselé vyzpěvoval:

„Když mě nechceš milovat,
mě srdcečko netrap,
co jsem se k vám nachodil,
nyníko musím
pře...sta...ádat!!!“

„To je ta strašidlná babice zimice, co v noci klepala Andulce na okno!“ Kluci se smáli a Martínek dostał nápad.

„A co naše Apolenka?“ řekl a významně dodal: „Hrajou si s Andulkou u nás.“ Honzík samosebou souhlasil. Chopili se Smrký a rozběhli se k Vojtům.

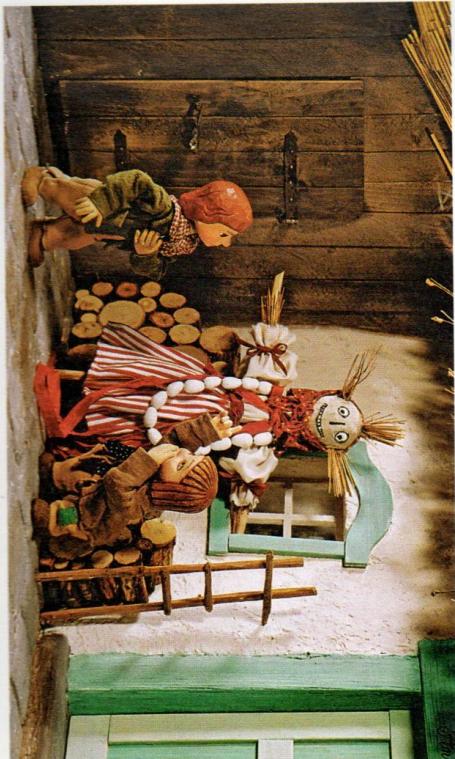
Na dvoře u Vojtů skácala Apolenka panáka a k tomu říkala říkanku:

„Dupu, dupu na zimu,
jaro volá; já už jdu!
Smrká plave po vodě.
Jaro už tu je!“

„Hů, hůůů!“ ozvalo se nad zdí u vrat. Zjevila se tam Smrká a skřehotala hlubokým hlasem: „Já vás slyším a šup s váma do díry myší!“

Holky zaječely a upalovaly do sněhu. Z domu vyšel sedlák Vojta a udineňkou ke zdí, kde se naparovala Smrká.

„Koukám, že ta Smrká nedá pokoj. A to už jsou čapí zpátky doma a já mám pole zoraný“ povídala. „No počkej, já ti, ty babo, ukážu!“ Andulka s Apolenkou opatrně vykoukly ze sněhu. Smrká se kývala ze strany na stranu. To se za zdí zakymácel Honzík, který stál Martínkovi na

ramenou a Smrkou držel. Nakonec se zřítil a oba kluci se váleli na zemi. Smrkou v poslední chvíli někdo zachytily. Kluci vzhlédlí a ztuhli.

Nad nimi stál pantáta Vojta.

Na nic nečekali a upalovali rychle pryč.

„Už abys byla v potoce,“ houkl veselé Vojta na Smrkou.

Na Smrtnou neděli bylo krásné ráno a děvčata šla se zpěvem vynést zimu ze vsi. Smrká se šklebila proti jarnímu modrému nebi.

„Nesejme Mořenu,
na vrchu červenú,
na spodku zelenú,
pěknú, pěknú,
pěkné přístrojenú,
heho, heho!“

Za mezi vykoukl Honzík s Martínkem. Andulka si jich všimla a naštvaně na ně ukázala. Při tom zakopla a málém Smrkou za mašli stáhlá k zemi. Mařenka se otočila a kluky uviděla.

„Pojďte se podívat, jak Smrká poplaví!“ zavolala na ně.

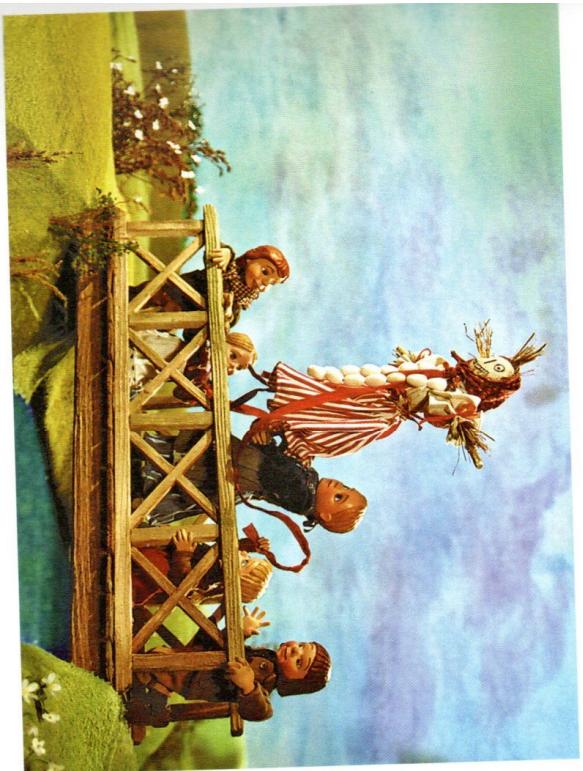
Smrtka se točila ve vírech a děti šly spokojeně domů. Slunce jarně hrálo a louka se zelenala mladou travičkou, ve které se běaly sedmikrásky. Kluci začali z radosti dělat kormelce a stojky. Andulka s Apolenkou trhaly kvítka a Mařenka odložila květovaný šátek se spodničkou na mez a pletla holčičkám ze sedmikrásek věnečky. Vtom přiletěla straka, popadla šátek a letěla s ním pryč.

Honzík se dokulil k trsu rozkvetlých fialek. Nenápadně přivolał Martínka. Za chvíli přiběhl k Mařence s rukou za zadý.

„Mařenko, hádej, co ti nesu?“
Mařenka zkoušla hádat: „Žížalu? Nebo ježka?“

„Neuhodla!“ vtízne vyklíkt Honzík a podal jí hrde kytičku fialek. Když tou dobou pařmáma Vojtová skládala suché prádlo do koše, na jednou se jí na hlavu snesl červený květovaný šátek. To straka poctivě vrátila, co si předtím tajně vypříjila.

Večer Andulka doma pověšila svůj věneček pod obrázek maminky a šastně zašeptala: „Dneska jsme, marminko, vynesli zimu, aby mohlo přijít jaro.“

„Oni nás ale se Smrtkou strašili,“ žálovala Andulka.

Honzík přiběhl k sestříčce a svatě sliboval: „Už tě nikdy nebudu strašit. Slibuju!“ Ovšem pro jistotu dřzel za zadý zkřížený ukazováček a prostředníček – to pak sliš neplatí.

Andulka nakonec svolila, aby kluci šli s nimi. A tak svorně dorazili na mostek přes potok. Mařenka stáhla ze Smrtky spodničku a červený šátek a slavnostně hodila slaměnou panu do vody. Proud ji zachytíl a odnášel pryč. Děti ji na cestu ještě zapívaly:

„Smrt plave po vodě,
nový lito k nám jede
s červenýma vejci,
s žlutýma mazanci.
Fiala, růže kvěsti nemůže,
až ji pánbůh z nebe pomůže.“

